

Cirkulärnr: 1994:118
Diariernr: 1994:1567
Handläggare: Ulf Palm
Avdsek: J Civilrätt
Datum: 1994-06-21
Mottagare: Kommunkansliet, Inköp
Rubrik: Offentlig upphandling
Bilaga: SFS 1994:614

Handläggare
Ulf Palm/GR

1994-06-21

Kommunkansliet
Inköp

Offentlig upphandling

Den 20 maj 1994 beslutade riksdagen om vissa ändringar i lagen (1992:1528) om offentlig upphandling (SFS 1994:614 och prop. 1993/94:227). Ändringarna träder i kraft den 1 juli 1994.

Ändringarna innebär bl.a. att

- regler om tjänsteupphandling inom "försörjningssektorerna" införs,
- lagen kompletteras med en bestämmelse om uppgiftslämnande för statistikändamål,
- nämnden för offentlig upphandling (NOU) skall vid sin tillsyn över den offentliga upphandlingen få inhämta nödvändiga upplysningar hos de upphandlande enheterna,
- reglerna för upphandling av varor (2 kap.) ändras så att de bättre överensstämmer med reglerna för upphandling av tjänster. Bland annat ges valfrihet mellan öppet och selektivt upphandlingsförfarande.

Tjänsteupphandling inom "försörjningssektorerna"

Lagen om offentlig upphandling (LOU) kompletteras med regler för tjänsteupphandling inom de s.k. försörjningssektorerna, dvs. enhet som bedriver verksamhet inom vatten-, energi-, transport- och telekommunikationsområdena. Kompletteringen är en följd av motsvarande justering i EU:s procedurdirektiv inom försörjningssektorerna. I och med denna komplettering kommer LOU att täcka praktiskt taget all offentlig upphandling.

De tjänster som det är fråga om är desamma som redan omfattas av LOU enligt den bilaga som finns till 5 kap. i lagen. Tröskelvärde för upphandling

av tjänster inom försörjningssektorerna blir 400 000 ecu (2 987 000 SEK). Vid upphandling under tröskelvärdet skall reglerna i 6 kap. tillämpas.

De nya reglerna har införlivats i LOU genom en hänvisning i 4 kap. 1 § sista stycket till 5 kap. 1 §, som i sin tur innehåller en uppräknning av vilka bestämmelser i det kapitlet som skall tillämpas i fråga om tjänsteupphandling inom 4 kap.

4 kap. har också kompletterats med en bestämmelse om s.k. alternativa utföranden (26 §). Den motsvarar vad som gäller för alternativa utföranden i övriga kapitel (se 3 kap. 24 § och 5 kap. 25 §).

Inom EU finns ett undantag för tjänsteupphandling inom försörjningssektorerna. Det gäller vid köp av tjänster från ett s.k. anknutet företag. Med anknutet företag menas företag vars huvudsakliga försäljning riktar sig till den egna ägaren (eget bolags-regi). Riksdagen fann dock inte skäl att ta in motsvarande undantag i LOU. Önskemålet om en effektiv upphandling ansågs nämligen väga tyngre än önskemålet om en anpassning till EU:s regler (prop. 1993/94:227 s. 16).

De nya reglerna om upphandling av tjänster gäller inte för upphandlingar som har påbörjats före den 1 juli 1994. Med "påbörjats" menas att anbudsförfrågan offentliggjorts genom annonser eller skrivelser. För bolag och stiftelser räcker det med att den upphandlande enheten kan visa att man har begärt in anbud på annat sätt före nämnda datum (se NOU:s Info december-93 s. 1).

Avtal som har tecknats före ikraftträdandet gäller givetvis enligt sin ordalydelse. Förlängning efter den 1 juli 1994 får inte ske om det inte finns en förlängningsklausul i avtalet. När avtalsperioden är slut skall ny upphandling enligt de nya reglerna göras. Enligt NOU bör en förlängningsklausul inte nyttjas mer än en gång (se NOU:s Info april-94 s. 8). Finns s.k. tillsvidareavtal vid tidpunkten för de nya reglernas ikraftträdande har NOU uttalat att avtalet bör sägas upp snarast (Info december-93 s. 6 och april-94 s. 8). Uppsägningstidens längd får bedömas från fall till fall om detta inte har reglerats i avtalet.

Uppgiftslämnande för statistikändamål m.m.

Lagen har också kompletterats med en bestämmelse om uppgiftslämnande för statistikändamål (1 kap. 26 § LOU). För uppgiftslämnandet skall lagen (1992:889) om den officiella statistiken tillämpas. Även denna bestämmelse är en följd av EES-avtalet, som föreskriver att statistikuppgifter skall lämnas till EFTA:s övervakningsmyndighet ESA. Statistikuppgifterna kan gälla antalet upphandlingar, upphandlingarnas värde och nationaliteten hos de leverantörer vars anbud har antagits. Uppgifter skall dock inte lämnas om namn eller andra personliga förhållanden.

Första tidpunkten då Sverige skall lämna statistiska uppgifter till ESA är den 31 oktober 1995. Det gäller då upphandlingar som har avslutats under 1994. Ansvarig myndighet för statistikinsamlandet är Statistiska Centralbyrån (SCB).

Ny regel om rapporteringsskyldighet

Som ett led i ESA:s övervakning av EES-avtalets efterlevnad finns redan i nuvarande upphandlingsregler viss rapporteringsskyldighet. LOU kompletteras nu med ytterligare en rapporteringsskyldighet till ESA (se 1 kap. 11 § andra stycket). Rapporten skall som framgår skickas till ESA på dess begäran. Det är viktigt att de upphandlande enheterna känner till denna rapporteringsskyldighet och att de fortlöpande dokumenterar sina åtgärder så att uppgifterna snabbt kan lämnas till ESA, om ESA skulle begära en sådan rapport. Rapporteringsskyldigheten gäller endast för upphandlingar över tröskelvärdena.

Rapporteringsskyldigheten i nu nämnda 1 kap. 11 § LOU gäller endast upphandlingar enligt 2, 3 eller 5 kap. Försörjningssektorerna (4 kap.) är således undantagna. Anledningen till att försörjningssektorerna inte omfattas av rapporteringsskyldigheten i 1 kap. 11 § LOU är att det redan finns en rapporteringsskyldighet för dessa i 4 kap. 15 §.

Försörjningssektorerna har däremot fått en ny bestämmelse om bevarande av uppgifter (se 4 kap. 27 §).

NOU ges rätt att infordra nödvändiga uppgifter

I prop. 1992/93:88 s. 44 förutskickades att NOU borde få möjlighet att som ett led i sin tillsyn granska de handlingar hos de upphandlande enheterna som rör upphandling. Lagen kompletteras därför nu med sådana bestämmelser (7 kap. 9 och 10 §§).

Rätten för NOU att infordra uppgifter kan t.ex. aktualiseras om ESA vänder sig till svenska staten med begäran om åtgärder om en upphandlande enhet bryter mot upphandlingsreglerna.

Vissa ändringar i reglerna för varuupphandling (2 kap. LOU)

Ändringarna, som är en följd av motsvarande ändringar i EU:s procedurdirektiv, är följande.

- Kravet på s.k. förhandsannonsering (6 §) skall gälla alla upphandlande enheter och inte som tidigare endast GATT-myndighet. Tröskelvärdet för förannonsering är 750 000 ecu.
- Vid upphandling av byggtreprenader och tjänster gäller viss upplysningsskyldighet bl.a. till anbudsgivare vars anbud har förkastats. Vidare skall Byrån för Official Journal underrättas om en utannonserad upphandling inte avslutas eller görs om. Motsvarande bestämmelser har nu införts i varukapitlet (7 a §).
- Valfrihet införs mellan öppet och selektivt upphandlingsförfarande (8 §).
- Antalet leverantörer som skall inbjudas vid selektiv upphandling och förhandlad upphandling får anges i annonsen (minst 5 respektive minst 3). Ändringen framgår av 9 och 11 a §§.

- Tidsfristen för utlämnande av förfrågningsunderlaget och tidsfristen för ytterligare information har anpassats till vad som gäller vid upphandling av byggtreprenader och tjänster, dvs. sex dagar i båda fallen (13 §).

Frågor kring den nya lagen om offentlig upphandling besvaras i första hand av Ulf Palm, Hans Ekman, Ingegärd Hilborn och Lena Dalman på juridiska avdelningen samt Bengt O Renberg på avdelningen för kommunalekonomi och personalpolitik (KEP). Samtliga kan nås på telefon 08-772 41 00.

Detta cirkulär bör spridas till alla som berörs av offentlig upphandling, även de kommunala företagen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Juridiska avdelningen

Hans Ekman

Ulf Palm

Bilaga
SFS 1994:614